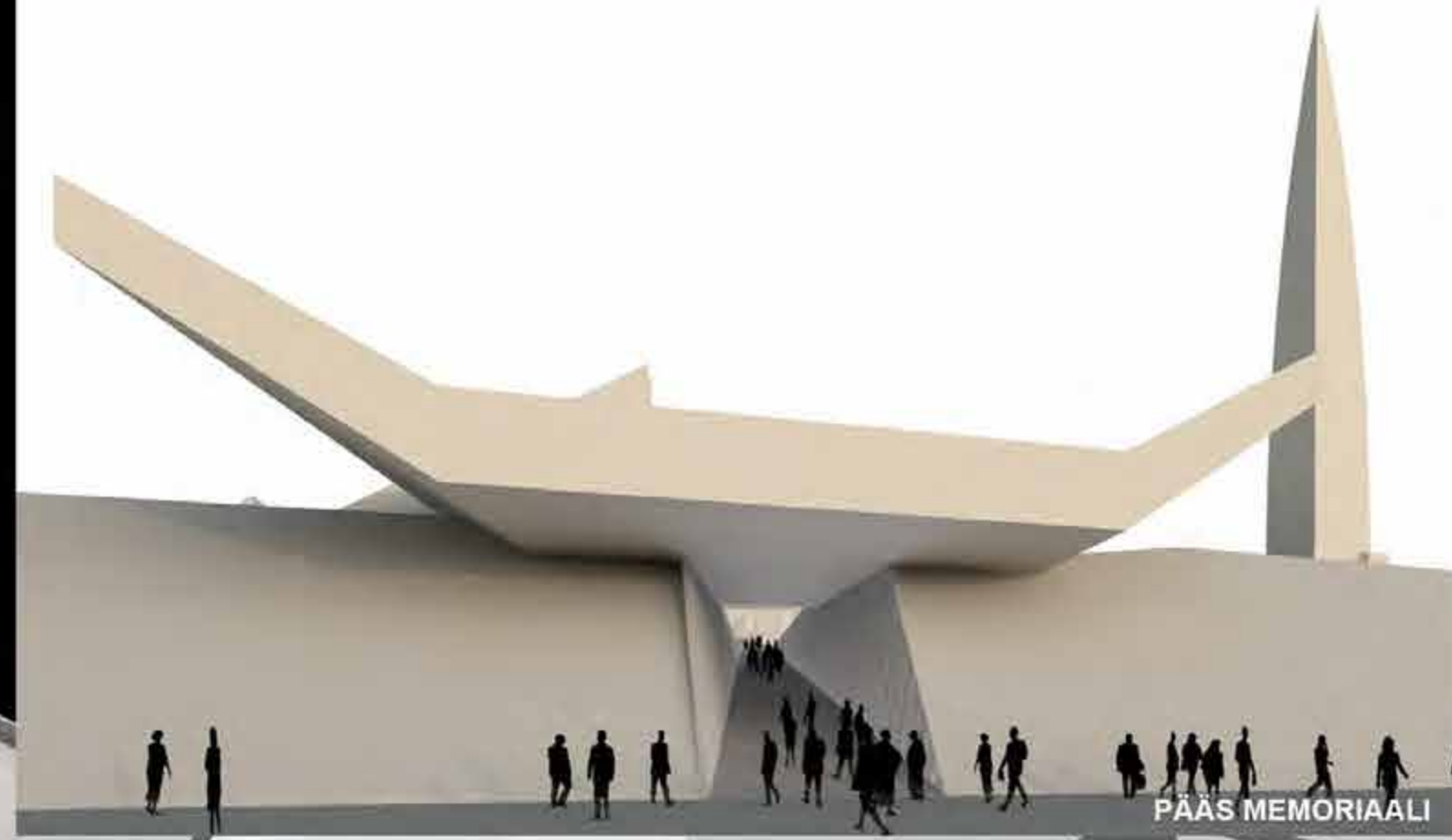

MEREÄÄRSED PLATOOD

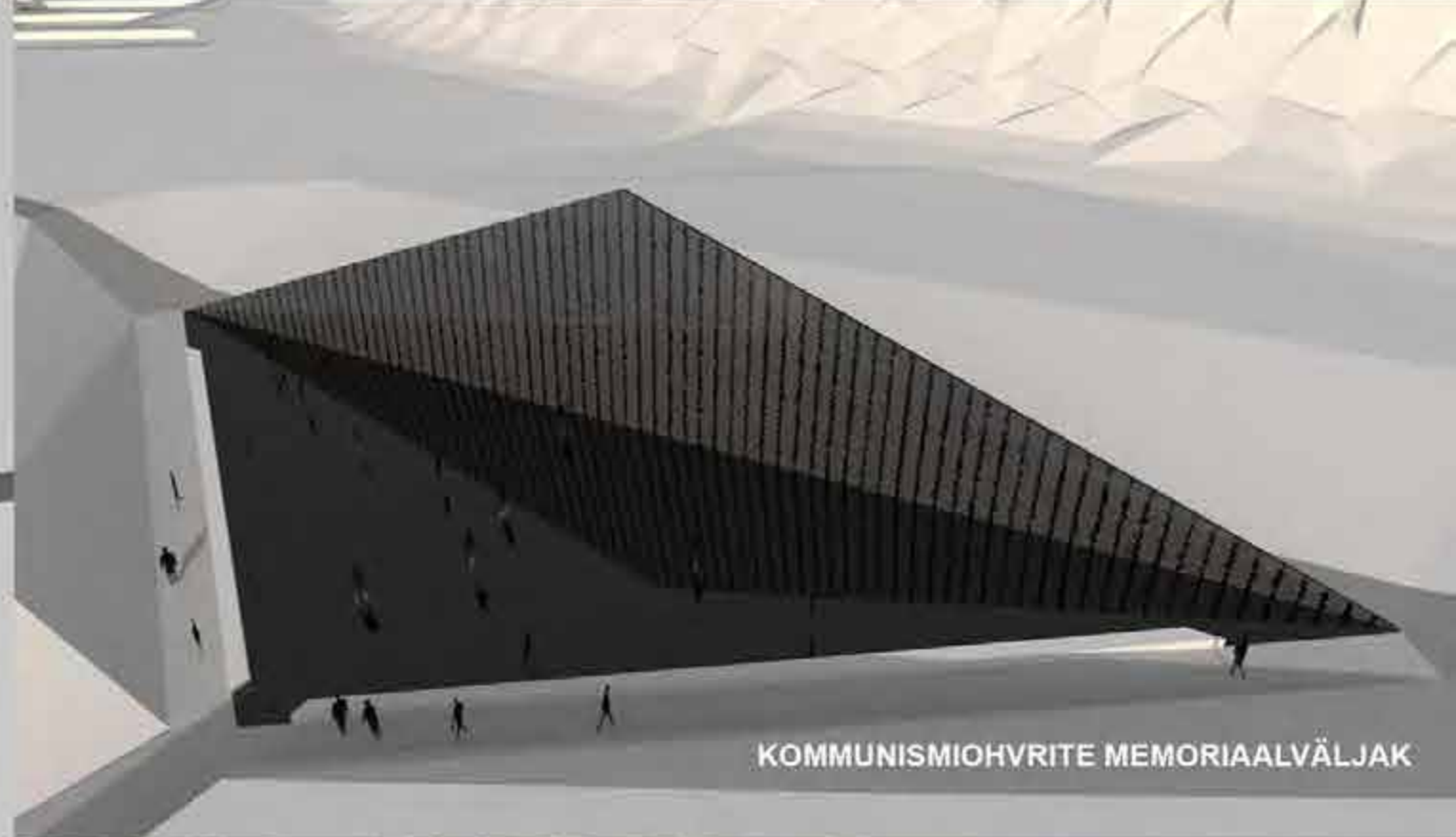
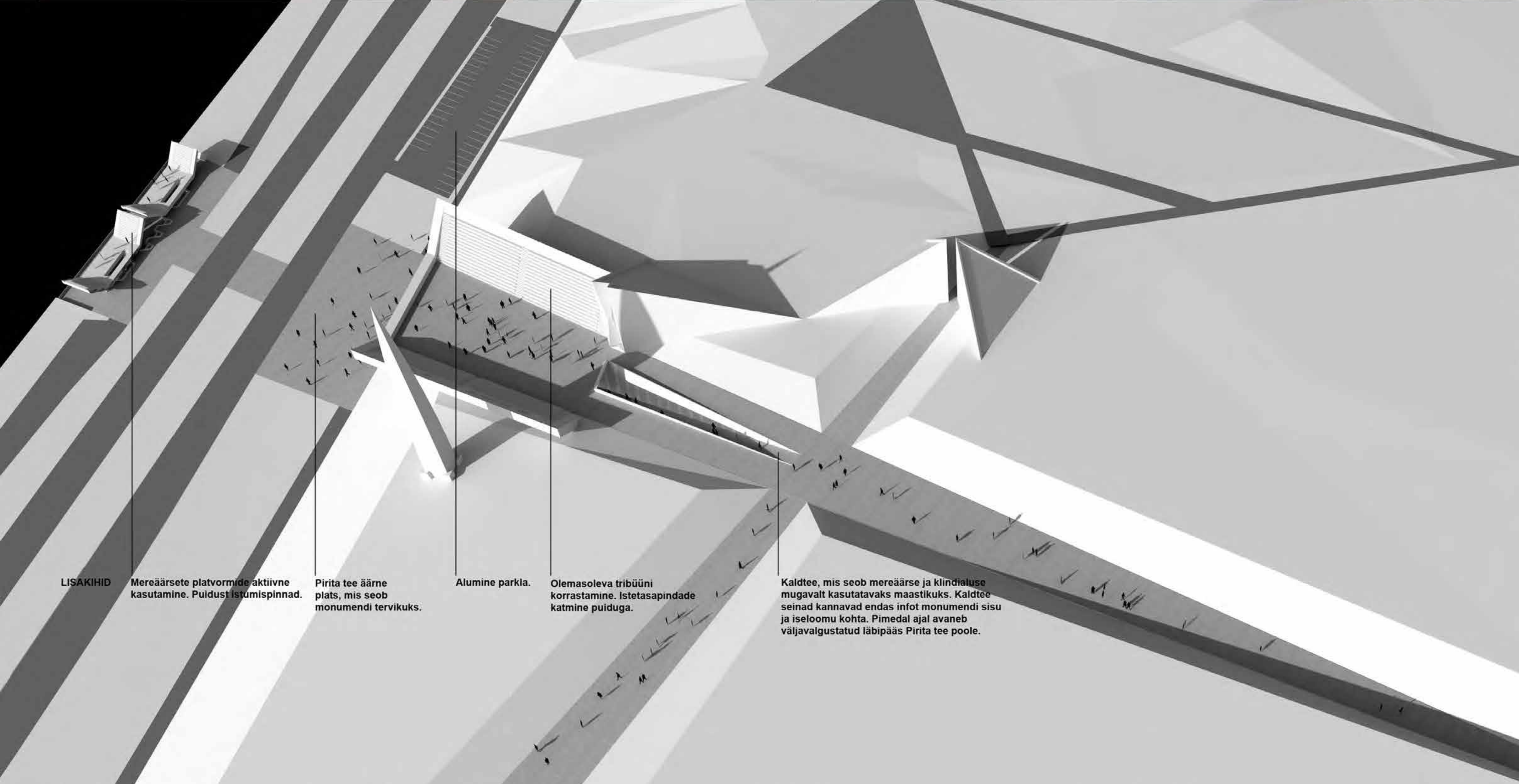
PÄÄS MEMORIAALI

MAAPINDA LÕIGATUD TELG JA MEMORIAALSEIN

KOMMUNISMIOHVRITE MEMORIAALVÄLJAK

KOMMUNISMIOHVRITE MEMORIAALVÄLJAK

KOMMUNISMIOHVRITE MEMORIAALI TELG

LISAKIHID

Mereäärsete platvormide aktiivne kasutamine. Puidust istumispiinnad.

Pirita tee äärne plats, mis seob monumenti tervikuks.

Alumine parkla.

Olemasoleva tribüüni korrastamine. Istetasapindade katmine puiduga.

Kaldtee, mis seob mereäärse ja klindialuse mugavalt kasutatavaks maastikuks. Kaldtee seinad kannavad endas infot monumenti sisu ja iseloomu kohta. Pimedal ajal avaneb väljavalgustatud läbipääs Pirita tee poole.

Memoriaalplats on kujundatud olemasoleva memoriaali geometria sisse. Toimunud on minimaalne ruumiline muutus, mille tulemusel tekib õdus ja funktsionaalselt hästi kasutatav platsiruum. Abstraktnel kujundusel on suunatud konkreetsetele isikutele: kommunistiohvritele.

KONTSEPTSIOON

Kommunistiohvrite monument peaks endas kätkeva kahte paralleelset teemat. Ühelt poolt inimesi, kes hukati, kõrvaldati ja küüditati ja teisalt inimesi, kelle suhtes rakendati vaikivat vaimset vägivalda. Oluliseks teemaks on seega ka inimesed, kes elasid sotsialistliku režiimi tingimustes ilma ühegi võimaluseta seda kritiseerida või ümber muuta - pideva totalitaarse vaimse surve all.

KOHT

Talinnas Maarjamäel asub imposantne kompleks, Maarjamäe memoriaal, milles ristuvad kaks küüloopilist vagu, kaks telge nagu ristatud mөөkade hauad. Ent memoriaalina see Allan Murdmaa juhendamisel loodud kompleks juba enam ammu end ei õigusta. See on jäänud võõraks ja kalgiks kohaks, kuhu on tülikas tulla ning kus käib pigem klaastaara purustamine kui mugav jalutamine ning memoriaali enese allajoonitud teemadele mõtlemine. Ei põle siin enam ammu betoonpõhikude vahel igavene tuli, rääkimata seda elementi algselt saatma kavandatud Šostakoviči sümfoonia helisemisest. Maastiku tekkinud saksa sõjaväe kalmistule viitavad kiviristid lisavad küll tähenduskihi, kuid ei muuda seda maastiku sugugi oluliselt.

MAASTIKU ANALÜÜS

Kui Kadriorust Piritalle suunduv telg osutab memoriaali skulptuurile ning on veel töös, rutsudes üksikuid jalutajaid end pidi üles jalutama, suutes miskitki representeerida, siis too teine telg, mis Lasnamäe klindi poolt merele suundub, on algusest peale nõrgemana mõjunud. Mere ääres teispool Pirita teed on selle suunda markeerimas küll need nn. betoonist ruld, ent Lasnamäe poolne ots lõppeb päris tõmbilt.

Ometi on tegu Eesti kõige esindulikuma maastikuliskulpturaalse kompleksiga, mis küll kommunistliku NSVLi tingimustes loodud, ent selle loojad polnud kindlasti kommunistliku vaimu esindajad, vaid pigem loovate inimestena, arhitektidena ja kunstnikena ses ränges süsteemis ka ise kommunisti ohvrid. Just nagu Šostakoviči, kelle loomingut peetakse ühelt poolt kõige antistalinistlikumaks üldse, ent kes teisalt Stalini õukonnas vägagi tähtsalt kohal oli, täites ametlikke ja ehtstalinistlike tellimusi.

TAASKASUTATUD MAASTIK

Nüüdse kommunisti ohvrite memoriaali konkursiga saab Maarjamäe memoriaalile anda tagasi võimaluse olla jällegi võimas küliss millegi meenutamiseks. Siin pole ühtki nõukogudelikkude või kommunistlikke elemente, mis takistaks niigi ajalooliselt ja loominguiliselt mõttes kihlilisele kompleksile üht uut ja üsna loogilist kihti lisada.

MEMORIAALI UUS ELU

Kujundades Lasnamäe klindist mereni kulgeva telje kommunisti ohvrite memoriaaliks, pääseb siia otse Pirita tee äärest läbi muldvalli kulgeva käigu, mis jõuab otse kahe maastikutelje ristumispunkti. Siin ristuvad olemasolev memoriaali kihistus, mis heroiseerib nõukogude režiimi võite ja uus kihistus, mis kirjeldab selle ohvrid. Ristumistest ja ülekatetest tekib uus tähendus olemasolevale maastikule, mis hakkab tööle kihilise tähendustest laetud maamärgina.

Niisiis: nimetagem Maarjamäe memoriaal ümber Kommunistiohvrite memoriaaliks, millega täna räämas ja jõude, ent võimas ja jõuline olemasolev rajatis hoopis uue elu ja tähenduse saab, oma senised kihistused säilitades.

LISADETAILID MAASTIKUS

Olemasolevat maastikku on käsitletud kui kunstilist tervikut, millele on lisatud vaid mõned tähendust muutvad detailid. Lisaelementide eesmärgiks on maastiku mugavam kasutus ja tähendusväljade avardamine kontseptuaalselt.

UUED ELEMENTID

Mereäärsetel kaldapealselt algab maastik kahe mahajäetud platooga. Need platood on täiendavalt kaetud puiterrassidega ja varustatud treppidega, et võimaldada jalutajatel teha sellel terrassil mõnus peatus ja vaadelda merd ja linnasiluetti.

Memoriaali telje sihis kulgeb üle Pirita tee ülekaigurada, mis seob klindialuse puhkemaastiku pirita tee äärse kallasrajaga. Maastiku sidus kulgemine on praegu katkestatud konsoolse väljakuga, mis pirita tee ääres on nähtav, kuid milleni jõudmine on raskendatud. Seoste loomiseks on lisatud siia läbi muldvalli kulgev teerada, mis ühendab eraldatud maastiku osiseid.

Pirita tee äärde on lisatud uus parkimisala, mis teenindab memoriaali külalastajaid.

Maarjamäe memoriaali merepoolset tribüüniid katame puiduga, et need soojemad kasutada ja vaadata oleks.

Telje lõpetab vahetult paeclindil all memoriaalväljak, mille tagaseina moodustab looduskivi müür. Sellel müüriil on kirja pandud metalltähtedega küüditatud ja represseeritud inimeste nimed. Tseremoniaalväljak on lihtne ja lakooniline maastik, mis moodustab kammerliku väljakuruumi, kontrasteerudes varasemate ekspressiivsete maastikutelgedega.

KOKKUVÖTE

Kommunistiohvrite memoriaali kaasamine Maarjamäe memoriaali seni suhteliselt söötis seisnud teljele on sümbolne. Ruumiliselt põimuvad sellel maastikul saksa sõjaväe kalmistu, teise maailmasõja mälestusmärk ja kommunistiohvrite mälestusmärgi kihistused.

Loodud maastik manifesteerib vastuolu totalitaarse režiimide ja üksikisiku eetiliste valikute kompleksel maastikul.